

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
SLOVENIA
#SvetBrezKorupcije

PREPREČEVANJE NAMEŠČANJA REZULTATOV V ŠPORTU V SLOVENIJI: primer nogometa

Portorož, 22 oktober 2019

Vid Tomić,
Generalni sekretar, Transparency International
Slovenia

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

KAKO JE POTEKALA RAZISKAVA

- Implementacija: april-november 2018

POMEMBNEJŠI KORAKI RAZISKAVE

- Pregled zakonodaje in obstoječih sistemov za prijavo nepravilnosti v športu
 - 212. člen **Kazenskega zakonika** prepoveduje organiziranje denarnih verig in prirejanje iger na srečo, za katere ni bilo izdano dovoljenje ali koncesija pristojnega organa.
 - Finančna uprava Republike Slovenije (FURS) izvaja nadzor na področju iger na srečo na podlagi določil **Zakona o igrah na srečo** in drugih predpisov, izdanih na njegovi podlagi, tako da nadzira opravljanje dejavnosti, izdaja odločbe, ter opravlja druge upravne in z njimi povezane strokovne naloge. Če FURS pri opravljanju nadzora ugotovi, da se igre na srečo prirejajo v nasprotju z veljavno zakonodajo, koncesijsko pogodbo, sprejetimi pravili ali splošnimi akti, izda odločbo za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.
 - Nogometna zveza Slovenije je leta 2019 sprejela nov (prenovljen) **Disciplinski pravilnik NZS**, ki ureja disciplinsko odgovornost igralcev in uradnih oseb. Člena 5. in 6. pravilnika navajata, da se igralcem in uradnim osebam kazni izrekajo zlasti za naslednje disciplinske prekrške: vsakršno ravnanje, ki lahko vpliva na integriteto tekme ali tekmovalja pod okriljem NZS, MNZ, UEFA, FIFA, kot so npr. ravnanja povezana z nameščanjem rezultatov tekem, podkupovanjem ali sodelovanjem pri podkupovanju, sodelovanjem pri športnih stavah ipd. K pravilniku lahko dodamo še druge ukrepe, s katerimi se NZS zoperstavlja tveganjem za nameščanje tekem: sprejetje kodeksa NZS, formalni sporazumi o sodelovanju z organom pregona, ustanovitev komisije za integriteto in zaščito igre NZS ipd.
 - Olimpijski komite Slovenije je leta 2016 uvedel sistem za prijave nepravilnosti, imenovan **Žvižgavka**, ki omogoča prijavljanje nezakonitih in neetičnih praks v športu.
 - Drugi sistem prijavljanja nepravilnosti, ki deluje na enak način kot Žvižgavka, je razvila Nogometna zveza Slovenije, imenovan **Anonimna prijava**, in je namenjen prijavljanju zlorab v športu, predvsem nogometu (npr. korupcija, nameščanje tekem ali doping).

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

- Kvantitativno zbiranje podatkov
 - 159 vprašalnikov slovenskimi športnikom, menedžerjem, trenerjem in drugim iz nogometnih klubov
 - Vprašalnik je bil razvit in v preteklosti že izveden v Italiji s strani Katoliške univerze v Milanu.
 - Opozoriti moramo, da je odstotek neodgovorjenih vprašanj v anketi relativno visok. To kaže bodisi na nesodelovanje, nevednost ali nerazumevanje vprašanja anketirancev.

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

- Kvalitativno zbiranje podatkov
 - Pol-strukturirani intervjuji so bili izvedeni na podlagi tehnike *snežne kepe*, kjer vsak intervjuvanec predlaga novo osebo, ki bi bila pripravljena govoriti o problematiki.
 - Intervjuji so bili opravljeni z nogometaši, sodniki, trenerji, uradniki in novinarji. Podrobneje jih lahko razdelimo v dve skupini:
 1. Institucionalni akterji
 - institucionalni akterji (vključno s športnimi zvezami, organi kazenskega pregona, organizacijami civilne družbe)
 2. Akterji v športu
 - akterji v športu (igralci/športniki, sodniki, menedžerji, športni uradniki, upokojeni športniki in drugi deležniki (novinarji).
 - večina anketirancev je bila stara med 21 in 35 let.
 - disciplina: nogomet
 - nekateri izmed intervjuvancev so igrali/bili aktivni v tujini.

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

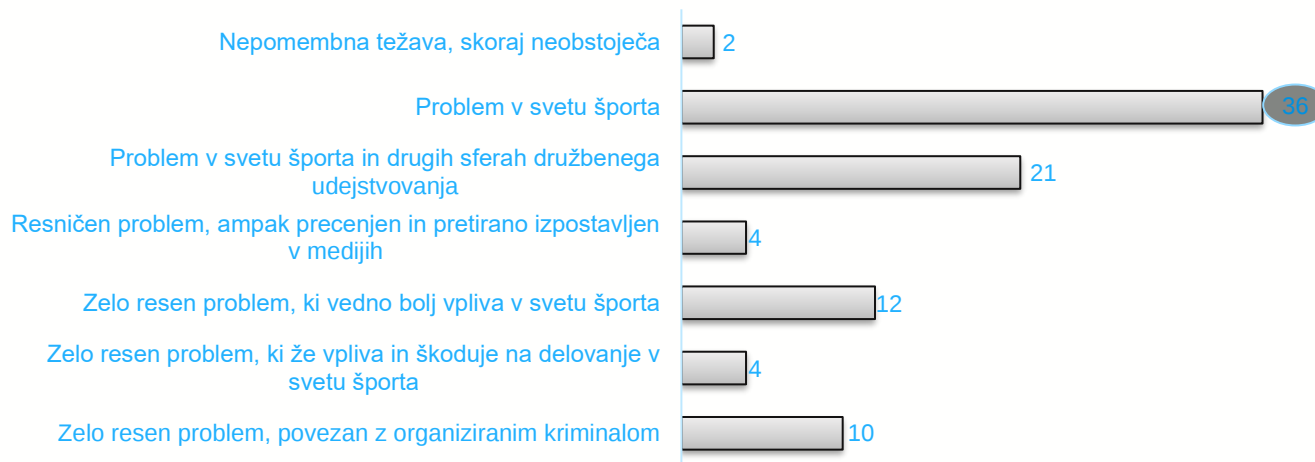
PROBLEM NAMEŠČANJA TEKEM

1. Nameščanje tekem je problem v svetu športa

- Večina anketirancev meni, da je nameščanje tekem problem v svetu športa. Le dva od 89 anketirancev menita, da gre za majhno težavo, ki skoraj ne obstaja.

Mnenje o nameščanju rezultatov

□ Odgovor anketirancev (N. 89)

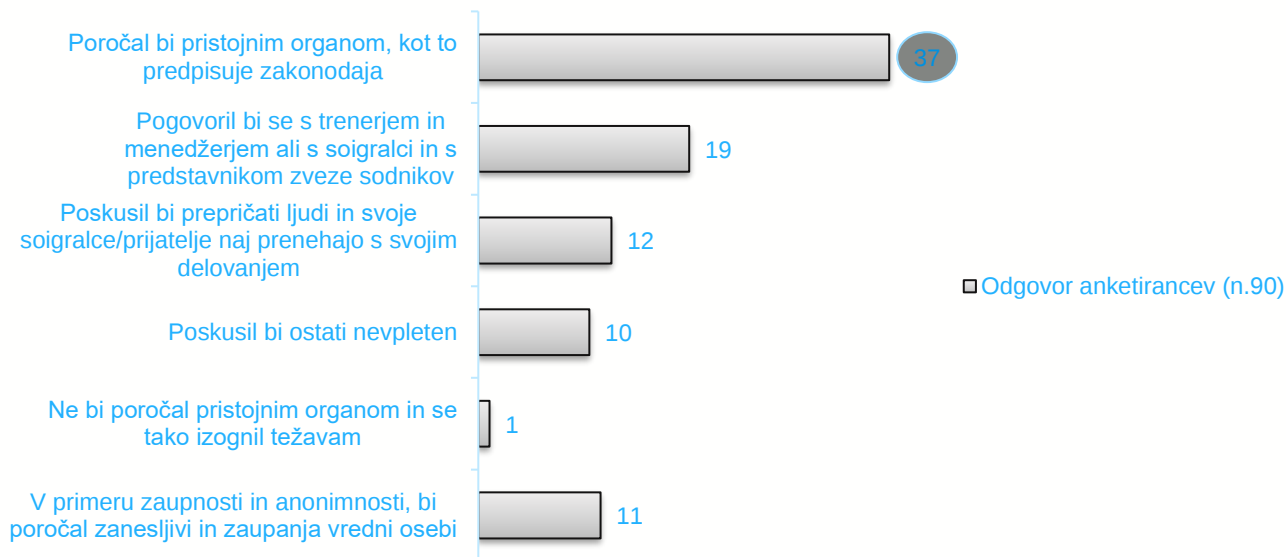
ZAŠČITA ŠPORTNIKOV

2. Zaščita športnikov

- Večina anketirancev bi v primeru pričevanja nameščanja rezultatov to poročala pristojnim organom, kot to določa zakonodaja. Zanimarljiv delež anketirancev verjame, da ne bi imeli problema, če o tovrstni zadevi ne bi poročali.

Kako bi delovali, če bi izvedeli za nameščanje rezultatov?

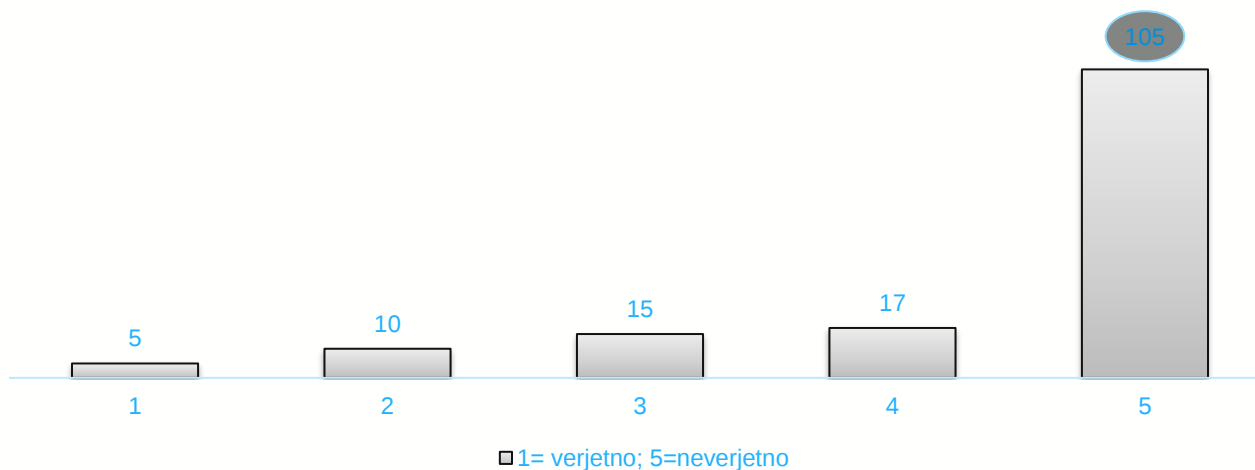
VPLETENOST IGRALCEV?

3. Možnost vpletenosti v nameščanje tekem

- Velika večina vprašanih meni, da je možnost njihovega udejstvovanja pri nameščanju rezultatov neverjetna.

Kakšna je verjetnost vključenosti v nameščanje rezultatov?

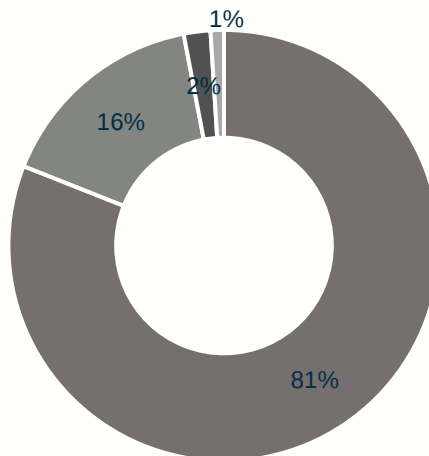
PROBLEMATIKA ŠPORTNIH STAV

- 4. Stave so po Kodeksu integritete NZS prepovedane igralcem in uradnim osebam znotraj njihovega športa.
 - Slaba petina (19%) vprašanih stavi na športne dogodke

Ali kdaj stavite na izide športnih dogodkov?

■ Nikoli ■ Včasih ■ Pogosto ■ Zelo pogosto

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

CELOVIT SISTEM ZAŠČITE ZA PRIJAVO NEPRAVILNOSTI

- Prijavitelji so lahko žrtve ustrahovanja, nadlegovanja, trpinčenja, šikaniranja, odpovedi delovnega razmerja itd.
- Zaščitni sistem za prijavo nepravilnosti je nepogrešljiv za večjo transparentnost, integriteto in zaznavo nepravilnosti v športu.
- Celovita zaščita prijaviteljev, tako v športu kot drugje, predstavlja ključen pristop za izvrševanje zakonodaje in drugih regulacijskih mehanizmov, česar se zavedajo države Evropske unije, ki so v letu 2019 sprejele Direktivo za zaščito žvižgačev, ki bo med državami članicami poenotila minimalne standarde zaščite prijaviteljev.
- Celovita zaščita prijaviteljev je več kot le linija za prijavo nepravilnosti. Ponujati mora tudi kasnejšo, celostno pomoč prijaviteljem pri delovanju na podlagi njihove prijave ter preprečevanje povračilnih ukrepov.
- Celovita zaščita prijaviteljev v športu bi prav tako morala vključevati različne deležnike.
- Za delovanje takšnega sistema so pomembni znanje, pooblastila in viri

KLJUČNE SMERNICE ZA VZPOSTAVITEV ZAŠČITENEGA SISTEMA ZA PRIJAVE NEPRAVILNOSTI

1. Vlada Republike Slovenije naj **ratificira Konvencijo Sveta Evrope o prirejanju rezultatov športnih tekmovanj.**
2. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport naj v sodelovanju s strokovno javnostjo **oblikuje Akcijski načrt na področju zagotavljanje integritete v športu** oz. primerno prilagodi Nacionalni program športa 2014-2023, ki bo celostno obravnaval področje integritete v športu in ponujal bolj jasne in merljive cilje.
3. NZS in OKS naj izvajata periodično **evalvacijo obstoječih sistemov za prijave o nepravilnostih** in javno objavita izsledke evalvacij.
4. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Nogometna zveza Slovenije ter drugi deležniki naj nadaljujejo z analizami tveganj za pojav nameščanja tekem, korupcije in drugih neetičnih dejanj v nogometu.

KLJUČNE SMERNICE ZA VZPOSTAVITEV ZAŠČITENEGA SISTEMA ZA PRIJAVE NEPRAVILNOSTI

5. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Nogometna zveza Slovenije naj spodbujata in izvajata **ozaveščanje in vključevanje ključnih deležnikov** pri nadgrajevanju celovitega sistema zaščite prijaviteljev o nepravilnostih v nogometu.
6. Ministrstvo za pravosodje naj preveri uporabnost določil Kazenskega zakonika za učinkovit pregon in kaznovanje nameščanja tekem ter drugih kaznivih ravnanj v športu in v primeru potrebe predlaga ustrezne spremembe.
7. Ministrstvo za pravosodje naj pripravi Zakon o zaščiti prijaviteljev, ki bo zajemal čim širši okvir zaščitениh razkritij in omogočal celostno zaščito prijaviteljev.

SPLETNA UČILNICA – IZOBRAŽEVANJE O ZAŠČITENEM SISTEMU ZA PRIJAVE NEPRAVILNOSTI V ŠPORTU

- Spletna učilnica je orodje, ki nam pomaga razumeti problem nameščanja tekem in ponuja različne možnosti za vzpostavitev in upravljanje ali posodobitev obstoječega zaščitene sistema za prijavo nepravilnosti, s katerim bi se zoperstavili tako nameščanju tekem, kot drugim kaznivim dejanjem v športu.

THE SCOPE OF THIS TRAINING MODULE

To deliver a first robust set of information and indications on how to design, to establish, to manage and to promote protected reporting systems to prevent and counter match-fixing and other crimes in sport, or to upgrade, strengthen and optimize existing ones.

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

LEARNING GOAL

WHAT WILL BE ACHIEVED

At the end of this Introductory Information E-Learning Module, you will have achieved the basic elements required to assess together with experts if and how to establish, strengthen or join a **Protected Reporting System**, and to promote it within your organization.

THE BLOCKS T-PREG

Each block has the duration of approximately 5'

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
SLOVENIA
#SvetBrezKorupcije

HVALA ZA POZORNOST

Vid.tomic@transparency.si

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

T-PREG
TRAINING ON PROTECTED REPORTING FOR PROFESSIONAL AND GRASSROOTS SPORT